A nagy találmány.

Irta: Orbók Attila.

Fantasztikus szatira, illetve kétkötetes regénytéma.

(Prológus, előjáték, egy felvonás.)

(Folytatás.)

A FELVONÁS.

(A függöny felgördül. A szín néhány pillanatig vaksötét és éles, átható süvítés hangzik, mely a nézőben azt a benyomást kelti, hogy az ürben az időgép száguld. Egy szikra ugrik át villámgyorsasággal a színen. Aztán erős robbanás és egy pillanat alatt ragyogó fény, világosság. Egyiptomi táj. A háttérben pálma erdő, a jobboldalon az Orontesz sűrü nádasokkal szegett partja, a baloldalon síkság s a távolban piramis. Tiszta kék ég, erős napfény. Rövid szünet.)

Wells, Ramzon és Rockefeller, majd Bill, végül Jack.

Wells (hangja a pálmaerdő felöl): Itt volnánk hát!

Rockefeller (hangja ugyanonnan): Fényesen működik a gép!

Wells (mint fenn): Minden számítás pontosan beütött.

Ramzon (ugyanonnan): Üdvözöllek őseim hazája! Oh, hogy megérhettem e percet! Köszönet neked, Egyiptom dicső ura Ámmon! (Felbukkannak a pálmaerdő előtt és egyenként előre jönnek.)

Wells: A robbanás és az ütődés között végtelen kicsiny volt az eltérés. Alig éreztük meg.

Rockefeller: Érdemes volt fizetni hatszázezer dollárt a csepeli sörétgyárnak a rugós lövegért. Im, nem furódtunk a pokolba. Jól ellensúlyozta a földhözvágódást. Egy fogam ugyan kitört, de tetetek holnap újat Londonban.

Ramzon (jobbra mutat): Az Orontesz folyam partján vagyunk. Amott a távol ködében Kádesz városa. (Jobbra mutat.) S ott egy piramis az égbolt felé nyúlik.

Wells (a háttér felé megy): Jack és Bill miért nem jönnek már?

Rockefeller: Most végére jártam már ezen a tájon. De honnét tudjuk meg, hogy most a múltban vagyunk? Szólj Arthur!

Wells (visszafordul): Igaz, mely korban s mely dinásztia idejében? Úgy hiszem, ahogy számítottam...

Ramzon: Hát jól látjátok amott a gulát?

Rockefeller (távcsővel nézi): Oh, igen... Ismerem rég.

Ramzon: Nos mikor te láttad, le volt kopva a csúcsából harmincöt méter.

Rockefeller: S most?

Ramzon: Egészen ép és új. Csak nemrégiben készülhettek el vele. Fényes bizonyság! Ramzesz építménye s az ő korában nagyunk.

Rockefeller: Való! Magamtól sohasem jövök reá!

Wells: Első útunk és teljes a siker! Az ember leigázta az időt!

Ramzon: Hol volt a mi időnkben Kádesz? Még romjait sem láttad, mikor ezeken a tájakon jártál?

Wells (a háttér felé): Bill, Jack! Erre! Jöjjetek!

Ramzon: Most meg ott áll előtted magas falaival és lapos bástyáival!

Rockefeller: Ha nem lennék börzianer, mindezekről azt hinném, hogy üres álom!

Wells: Matematikai pontossággal jártam életemet. Most valóban látom, a számok urának lenni a legnagyobb!

Ramzon: Biztunk s ime. A gyönyör mindjobban elragad.

Wells: De hol vannak a többiek?

Rockefeller: A biológusok talán csak nem bogarak után kutatnak? Felséges! A szívem repes. Ha tudnék most citálni Shakespearetől!

Ramzon: Őseimet kell már felkeresnem! A vágy fojtogat!

Jack (feltünik a háttérben): Hahó! Hahó!

Wells: Erre, erre!

Rockefeller: Jer, jer, örvendj velünk!

Ramzon: Már aggódtunk... Rabló kháldeusok kell, hogy legyenek erre bőviben, ha igaz, mint művében tavaly Kirnoch írt.

Jack: Való, való?! Itt vagyunk Ramzesz korában!

Ramzon: Még csak az van hátra, hogy bemutassalak őseimnek.

Jack (Wells-szel kezet szorít): Wells mondta s úgy lett. Te vagy szememben az emberek legnagyobbika!

Wells: S amit ti mondtok, Bill és te,

hiszem, az is valóra válik. Kivánom szívből. Az életbalzsam előállitásával nagyobb feladatot oldtok meg, mint amekkorát nekem sikerült.

Jack (félre): Ha tudnák, milyen jó úton járunk! (Ramzonhoz.) Kedves őseidnél okvetlen szeretném tiszteletemet tenni. Jelzem előre...

Ramzon (túlboldogan): Az első ember, aki hisz származásomban. Kérlek, kedves rokon, feltétlenül...

Jack: Amott jön bátyám!

Bill (kezében kis fekete táskával, lombikokkal, benzinforralóval feltünik): Gratulálok Wells! De elrohantatok! Mondta Jack?!

Jack (bizalmatlanúl): A gépre valami fehér, étheri anyag sűrűsödött az őrült gyorsaság következtében...

Bill (aki közben előre ért): Leszedtük s összegyűjtöttük kémlőcsőbe. Mindjárt meg is vizsgáljuk...

Ramzon (méltatlankodik): Vegyészkedtek itt a fáráók honában?!

Rockefeller: E gyönyörü táj!

Wells: Egiptológus, elfogúlt vagy! Csak hadd dolgozzanak!

Rockefeller (Billhez, ki az előtérben egy pálmafa alá kirakta műszereit. A pálma ágai féligmeddig eltakarják őt a néző szemei elől.): Nyújts hát Wellsnek kezet!

Bill (Wells-szel kezet fog): Gratulálok.

Wells: Köszönöm.

Bill (leül a pálmafa alá és munkához lát, ügyet sem vetve a társaira. Magában.): Ha sejtelmeim nem csalnak...

Rockefeller (Billre célozva): Egy darab tél az örök nyárban.

Wells: Ő nem költött milliókat a gépre.

Rockefeller (szerénykedik): Néhány amerikai dollárt csak... Oh, semmi, amit tettem.

Ramzon: Jack barátom, Bill fagyos viselkedését mi sem mentheti. Fagyosnak lenni itt, hol a hatalmas Ra oly dúsan hinti reánk a meleg sugarakat!

Jack: Félreértitek őt! Pedig már tiz éve ismeritek. Mindig ilyen volt és az irigykedés halvány gyanuja sem érheti ezúttal sem.

Wells: Még van hétnegyed óránk, amit okosan kell ám felhasználnunk. Egy századmásodpercet sem szabad késlelkednünk, mert úgy néhány nappal később érnénk vissza korunkba. Ne felejtsük, hogy népmilliókat türelmével élnénk vissza.

Ramzon: Menjünk a piramisokba és vigyünk haza néhány friss mumiát.

Rockefeller: Megyek, hozom a kodakomat. A gépen hagytam.

Wells: Ne menj egyedül egy lépést sem!

Ramzon; Nos menjünk a piramisok felé. Ott utbaigazitást kaphatunk, hogy hol a fáráó.

Jack: Inkább haladjunk felfelé a folyam...

Ramzon: Az Orontesz.

Jack: ... partján és közelítsük meg a várost...

Ramzon: Kádeszt... Ott ni a sűrü sás mentén.

Rockefeller: Ott párducok tanyáznak. Browningjainkkal mit sem érnénk.

Wells (a baloldal felé halad): Nehéz lesz arrafelé az út. (Látcsővel szemléli a vidéket.)

Bill (aki a pálmafa alatt a göreb alá helyezett egy kis hevitő lámpást): Jack, jöjj ide!

Jack: Megyek. (Billhez megy s leülve melléje, néhány szót mond, olyan gesztusok kiséretében, melyekből a néző megérti, hogy szeretne elmenni a tervezett kirándulásra. Majd Bill súg néhány szót Jacknek, melyre Jack arca felderül s ettől a perctől kezdve ő sem törődik sokat a körülötte történő eseményekkel, hanem buzgón segédkezik bátyjának. A zajosabb jeleneteknél figyelme akaratlanúl is Wellsékre terelődik, de ilyenkor bátyja erélyesen reáparancsol, hogy inkább a maga elfoglaltsága iránt érdeklődjék.)

Rockefeller (Ramzonnal sugdosódva): Látod Arthur, ilyen ember. Elvonja tőlünk a derék Jackot!

Ramzon: Nem birom megérteni.

Wells (ezalatt megállt a baloldalon, az előtérben és mindegyre lázasabban figyel, kutat a távolban. Meglepetésében olykor erősen fellélegzik. Egész lénye mutatja, hogy valami nagyon rendkivülit lát): Ah, nézzétek!

Rockefeller (Ramzonhoz, nem figyelve Wells felkiáltására): Nem mondom, hogy mindig lelkesedjék, de ha ilyen rendkivülinek, csodásnak a tanuja...

Ramzon: Itt vagyunk a világ legfenségesebb korában, legszebb helyén s ő affektálva vegyészkedik!

Wells (mint fenn): Ah, jertek, nézzétek, amott...!

Ramzon (Wellshez szalad): Mi az?! Mit látsz?

Rockefeller: Mi az?!

Wells: Ott... ott... távol, délre Kádesztől, mint egy ezüst kigyó, kanyarog a síkon...

Ramzon (távcsővel vizsgálja a tájat): Igen... egy hadsereg!

Rockefeller (látcsővel): Rengeteg nagy! Óriási hadsereg!

Wells: A hadseregtől balra, egészen közel hozzánk egy kis csapat katona kivált! Szabad szemmel is látni lehet őket! Ott, ott! Üldözik őket!

Rockefeller: Látom már! Valami ellenséges nagy csapat üldözi őket! (Ijedten.) Mintha megláttak volna minket!

Wells (előrántja revolverét): A mi fegyverünk szembeszállhat ezen egyiptomiéval!

Rockefeller (előrántja fegyverét): Igaz, nincs mit félnünk!

Ramzon: Hah! jól látnak szemeim?! Az ott távol az egyiptomi fáraó serege! A kis csoport, mely felénk tart, igen, az a vezér és kisérete!

Jack (nyugtalanúl felugrik): Bátyám, nézd! Veszélyben vannak! Jöjj, segítsünk! (kivülről harcisíp sivítása hangzik, eleinte távolról, aztán egyre közelebbről. Néha vad csatakiáltás vegyül a harci zajba, melyet az „Ámmon segíts!" kiáltás gyakran egészen elnyom. Mindegyre közeledik a fergeteg, mig végül már a harcosok kocsijainak dübörgését is ki lehet venni.)

Bill (nyugodtan helyén marad s szigorúan reászól Jackre): Csak maradj! Ők nem szorúlnak akkora segítségre, mint az én munkám.

Jack (egyre Wellséket figyeli): Nem, nem! Képtelen vagyok!

Wells: Most utólérte az ellenséges csapat őket! Valami kétszázan lehetnek! Ah, a gazok!

Rockefeller: Megtámadták a vezért! Alig vannak vele!

Ramzon: Nem tévedhetek! Az ellenség khétákból áll! S az üldözött, a vezér... a vezér...

Jack: Bill! Bill! Még reánk törnek! Alig egy kilóméternyire folyik tőlünk a harc?! S közelednek!

Bill (kiteszi maga mellé browningját): Míg dolgomat el nem végeztem, addig nem mozdulok, ha mindjárt pusztulnom is kell!

Wells: Nem nézhetem, mint támad kétszáz gaz khéta harminc egyiptomira! (Az üldözött csoport hangja: „Ámmon segíts!" „Küldd le villámidat!")

Rockefeller: Vajjon látnak-e minket? Erre tartanak bőszült rohammal! Ott a kocsin a vezér, ő küzd legvitézebbül! Röpdösnek a dárdák feje fölött! Most egyszerre két khétát is levert!

Wells: Fogyik a kis csapat! Alig vannak már huszan!

Rockefeller: A vezérnek vállszallagja van. Most lerogyott az egyik lova! Leugrik! Körülvették!

Wells: Rémitő küzdelem folyik!

Ramzon (felordít): Látom, már látom! A vezér II. Ramzesz, nagy ősöm! Ott az írás mellén bevésve! Én vagyok, ki az országot hatalmas kezemmel meghódítottam! Nem hagylak veszni Ramzesz, nem soha! (Revolverrel kezében elrohan a baloldalon.)

Rockefeller: Az égre, hová rohansz?!

Wells! Utána! Egy percet sem szabad késnünk! (El a baloldalon.)

Rockefeller: Jack! Mit tegyünk!

Jack (revolverrel. a baloldal felé tart): Megyünk!

Bill: Jack! Szükségem van reád!

Jack: Nagyobb kötelesség szólít. (El Wells után.)

Rockefeller: Vakon rohan a többiek után! Mily hevesség, úgy-e Bill?

Bill: Jackra szükségem lett volna. Mehettél volna helyette te a kalandra!

Rockefeller: Mit? Hogy én öldökölni menjek vad kheták közé? Ezer veszélynek tegyem ki magamat Ramzeszért? Ostobaság!

Bill: Igen, ostobaság, mert a történelem szerint ez a csata a khétákkal, itt Kádesz mellett, Krisztus előtt 1383-ban volt tavasszal. Ramzeszt tőrbe csalta az ellen s kiséretét leölte. Ő maga is csak úgy menekült meg, hogy Ammonhoz imádkozott, ki villámait küldte a cselszövő ellenre s nagy fiát, a fáraót megmenté. Tehát, ha Wellsék nem is sietnek segítségére, Ramzesz amúgyis élve menekül

a csetepatéból. Mi itt a múltban jól tudjuk a történelemből a jövőt.

Rockefeller: Nagyszerű! (A középre megy s onnét nézi a harcot.) Mily remek élvezet saját szemeinkkel látni azt a jelenetet, melyre a világtörténelem is csak halványan emlékszik. Alig vannak már nyolcszáz méternyire s egyre közelednek. (Billhez megy.) Vonuljunk el, mert egyenest erre tartanak.

Bill: Most ne zavarj! (Dolgozik.)

Rockefeller (a középre megy): Most már egy helyben küzdenek! Egészen el vannak lankadva! Csak Ramzesz, mint egy oroszlán! Ah, most bukkantak elő a nádasból. Elsőnek Oszkár rohan! Utána Ramzon és Jack! Most a khétákra sütik a revolvereket... (Sűrű egymásutánban revolver dördülések. Aztán a menekülő khéták rémült üvöltése. A zaj csillapúl. Ramzesz kiséretének hálálkodó kiáltásai, tisztán hallatszanak: Hála neked Ámmon! Üdv neked! Dicső Ramzesz!) Rémülten rohannak a gazok Kádesz felé! Egy sereg egyiptomi utánok... Oh, Bill...! Ramzesz, a nagy Ramzesz és hadvezérei hálát rebegve borúlnak le Oszkárék előtt. A nagy fáraó földig hajol! (Hirtelen.) Megyek én is! (Kezében revolverrel hadonászva el. Kivülről behallatszik kiáltása): Még lövök reájok. (Két revolverlövés.) Hogy menekülnek?!

Wells (hangja kivülről, jóval messzebbről, mint Rockefelleré): Mindjárt ott leszünk.

Ramzon (hangja): Jer, nagy Ramzesz!

Bill (munkaközben, magában): Még egy félóra sem kell... aztán... (Jelentőségteljesen bólintgat.) Egy kis napfényre lesz szükségem... (Összeszedi műszereit, a jobboldalra, egészen az előtérbe jön és letelepszik, aztán tovább folytatja vegyivizsgálódásait. Rövidke szünet.)

(Folytatása következik.)

Jönni fog a herceg.

Irta: Szász Menyhért.

A herceg akit vártál, nem vagyok
Te sápadt lány, te bús köhécselő,
Baltüdődből a vészes csúcshurut
Ma este — hallom — máma tört elő.
Megbosszultak a mámor éjszakái,
Tejet igyál. mert szaladnak a percek
Sokat igyál, hogy betudjad őt várni
Most sok vonat jön, jöhet még a herceg,
Csak sok tejet igyál.

Csak sok tejet igyál.
Alattad egyszer meginog a polc
És összeomlik tükrös trónusod,
S a pincérek, e vig lakájfejek
Elsiklanak, mint fürge mókusok
És felszökik a szádba régi íze,
— A mult emlékei gyanánt bús őrnek —
Sok kényszer-csók és kisajtolt zamatja
A serlegenként megivott likőrnek,
Most csak tejet igyál.

Csak sok tejet igyál.
Még vannak meleg, déli tájak is
Ha jön a herceg, elvisz ő oda,
A fenyveseknek dús zamatja van
S a sziklákon oly kövér a moha...
Itt rossz a lég és annyi rondaság: —
A vendégek, e vig, szerelmi kurzus
A csókjaidat ne hagyjad aratni!
Csuklódon ma gyorsabban ver a pulzus,
Csak sok tejet igyál.

Csak sok tejet igyál.
Szemeidben búcsúzik már tőlem
Az életed, e furcsa nyári bál,
Nézz szembe vele dacos életlázzal
Kövér, párolgó tejeket igyál.
A pályaudvar egy pár lépés ide
Az órádon megállítjuk a percet,
Higyjél nekem, most tavasz-szellők fujnak
És sok vonat jön, jönni fog a herceg
Csak sok tejet igyál.

Csak sok tejet igyál.